

HÓVÁRI JÁNOS

Gárdonyi Géza kínaiul

Gárdonyi Géza két könyve, az *Egri csillagok* és *A láthatatlan ember* az elmúlt hetekben kínai (mandarin) fordításban is megjelent. A két kötet bemutatója egyik kiemelt rendezvénye volt a Tajpeji Könyvvásárnak, amely 2016. február 16-án nyílt, és 21-én zárult. Magyarország harmadszor vett részt a neves ázsiai könyvvásáron, ebben az évben díszvendégként. A magyar pavilon így központi helyet foglalt el a nemzetközileg is jól jelzett rendezvényen. A Balassi Intézet, amely a magyar programokat összeállította, arra törekedett, hogy Magyarországot közel hozza Tajvanhoz, és a magyar stand segítségével a látogatókat megismertesse hazánk kultúrájával. Az installációs falon számos olyan dokumentum másolatát meg lehetett tekinteni, amelyek Csang Kaj-sek kormányzata és az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc emigrációja közötti kapcsolatoknak és együttműködésnek állítottak emléket. De ott volt a falon egy olyan tajpeji elemzés szövege is, amely a forradalom kitörése után készült a tajvani vezetésnek, s már akkor rávilágított a budapesti események világtörténelmi jelentőségére. A rendezvényen 1956 fontosságáról Pröhle Gergely helyettes államtitkár tartott előadást, s vetítésre került a *Szabadság szerelem* című játékfilm.

A magyaros hangulatot a kiállítás minden napján a FolkEmbassy biztosította. A Rosonczy-Kovács Mihály által vezetett csapatnak sikerült a hazánk és Tajvan közötti irtózatos földrajzi távolságot és a civilizációs különbségeket áthidalnia, sőt, a pentatónia segítségével az ősi gyökerek világáig eljutnia. Berecz Andrásnak és táncos társainak produkciója szintén nagy sikert aratott. Az pedig, hogy egyszer csak megjelent egy hongkongi fiatalember tajpeji táncosaival, akikről kiderült, hogy többnyire magyar táncokat ropnak: a stand színpada és környezete rövid időn belül tajpeji magyar tánc házzá változott a látogatók, valamint a magyar szervezők és résztvevők nagy örömére.

A magyar stand egyik íróvendége Dragomán György volt, akinek munkássága ismert Tajvanon. Gárdos Péter annak okán találkozott a tajpeji közönséggel, hogy *Hajnali láz* című könyve kínaiul is megjelent. Magyarország földrajzi szépségeiről és a világhíró magyarokról Kubassek János földrajztudós beszélt, aki nem először járt a szigetországban, sőt, egy évtizede könyvet is írt az országról *Tajvan – A földrengések könyve* címmel.

E sorok íróját érte az a megtiszteltetés, hogy Benyovszky Móricról beszéljen annak okán, hogy a magyar gróf Kamcsatkáról szökve 1771 augusztusában Tajvan szigetén is kikötött. Így minden bizonnyal ő volt az első hazánkfia, aki ide eljutott, s ránk maradt feljegyzéseiben ír is a szigetről. Gárdonyi Gézáról is én beszélhettem azoknak, akiket az *Egri csillagok* és *A láthatatlan ember* érdekelt. De hogyan is kerültek a Gárdonyi-művek tajvani barátaink látószögébe? Én is ezzel kezdtem, amikor először találkoztam Kuang-Kai Peng úrral, a Transoxania Int'l Co., Ltd. könyvkiadó tulajdonosával. „Az 1990-es évek elején – meséli Peng úr – Belgiumban tanultam. Sok európai fővárost meglátogattam. Eljutottam Budapestre is. Az egyik idegen nyelvű könyvesboltban belelapoztam az *Egri csillagok* és *A láthatatlan ember* angol fordításába. Mindkét kötet megtetszett, és megvettem őket. Több mint egy évtizedig a polcomon voltak. Akkor figyeltem fel rájuk megint, amikor feleségemmel és apósommal, aki festőművész, többször megfordultunk Isztambulban. Az egyik regény egyes részei a régi Bizáncban játszódnak, miként a másiké Isztambulban. Érdekelt, hogy Gárdonyinak miért voltak olyan fontosak a hunok és a törökök. Barátaimmal lefordítottuk mindkét kötetet, és megjelentettük. Gárdonyi jó író, aki a történelmet emberi közelségbe tudja hozni.” Jómagam Gárdonyiról beszélve csak megerősíthetem Peng úr szavait. Hogy hallgatóimnak érthetőbb legyen az *Egri csillagok* világa, részletesen beszéltem az 1552. évi hadjáratról és Gárdonyi egriségéről. *A láthatatlan ember* kapcsán pedig a hun–magyar rokonságról. A két kötet mindegyike pár ezer példányban jelent meg. Nyilván elsődlegesen olyan körök olvassák, akik a szétágazó kínai világból kapcsolatba kerülnek kultúránkkal. A köteteket nemcsak Tajvanon, hanem Hongkongban is árulják. A Kínai Népköztársaságban a nagyobb könyvtárakba is eljutnak. Gárdonyi és más magyar szerzők művei, amelyek az elmúlt években Tajvanon megjelentek, rést ütnek a több mint egymilliárd embert jelentő kínai civilizáció pánccélfalán. Fontosak ezek az apró rések, mivel a könyvvásáron is jól érezhető volt, hogy a kínai civilizáció nem zárt, hanem nyitott: Pekingtől Tajpejig, Hongkongtól Szingapúrig. Figyelnek minden nyugati kultúrára. De nemcsak az angolszászra, franciára vagy németre, hanem a mienkre is. Ebben nagy szerepük van az olyan embereknek, mint Kuang-Kai Peng úr és felesége, akik nemcsak barátaink, hanem önkéntes kulturális követeink is.